

η λεπτή γραμμή

του χρεωμένου ανθρώπου

Καμιά φορά είναι οριακή η θέση του ανθρώπου που χρωστάει. Η διαρκής απειλή ενός χρέους μπορεί να σε οδηγήσει σ' ένα μόνιμο άγχος, μπορεί να σε αφήσει ημίτρελο να τρέμεις τον ήχο του τηλεφώνου και να μην ανοίγεις τους φακέλους που φτάνουν στην εξώπορτα. Αλλά μπορεί να σε οδηγήσει και σε μια αλλόκοτη ευφορία. Από ένα σημείο και μετά, η συνεχιζόμενη απειλή μοιάζει να μη σε απασχολεί πραγματικά. Την ξεπερνάς. Είτε υπάρχει είτε δεν υπάρχει, είναι για σένα το ίδιο. Ας γίνει ό,τι θέλει λες και προχωράς στην ηλιόλουστη πόλη.

της πλάτης που θα βάλουμε.

Είναι οριακό να λες πληρώστε τις υπόλοιπες δόσεις, τον τάδε φόρο, να ζητάς να βάλει δηλαδή ο κόσμος πλάτη, αφού μοιάζει να ξεχνάς ότι ο ίδιος κόσμος δεν πλήρωνε πριν επειδή πολύ απλά δεν είχε. Και συνεχίζει να μην έχει. Τα περί εθνικής προσπάθειας είναι προβληματικά εξορισμού. Ποιά **εθνική** προσπάθεια; Ποιοι αποτελούν αυτό το **εθνική** και **τι προσπαθούν να σώσουν**; Εξάλλου, ο κόσμος, αυτός που έχει και δεν έχει, πρέπει πρώτα να δει τι συμβαίνει, να καταλάβει προς τα πού πάει το πράγμα και μετά να αποφασίσει να συμβάλλει σε μια προσπάθεια.

της «πολιτικής ευθύνης»

(το παρακάτω γραμμένο δυο μέρες πριν)

Είναι κάπως οριακό να έχεις νεκρούς στην Αμυγδαλέζα και απλά να τους αναφέρεις, προσθέτοντας ότι «όπως και να το κάνουμε» η ευθύνη ανήκει στο ΣΥΡΙΖΑ πια. Αυτό το «όπως και να το κάνουμε» μοιάζει να θέλει να απαλύνει κάπως το βάρος του θανάτου. Σα να λέει κάποιος «εντάξει, είναι νέα κυβέρνηση ο ΣΥΡΙΖΑ, δεν πρόλαβε, προχθές συνεδρίασε πρώτη φορά η βουλή, είναι και η διαπραγμάτευση μπλα μπλα μπλα». Δεν υπάρχει δικαιολογία και δεν υπάρχει τρόπος και φράση που θα απαλύνει το γεγονός του θανάτου (αλλά και το γεγονός ότι τα στρατόπεδα συγκέντρωσης είναι ακόμη ανοιχτά). Ο ΣΥΡΙΖΑ είναι κυβέρνηση και οι μετανάστες πεθαίνουν στην Αμυγδαλέζα. Μου εξηγούσε ένας φίλος τις προάλλες ότι δεν είναι και τόσο εύκολο να κλείσουν ή να μετατρέψουν τα στρατόπεδα συγκέντρωσης σε ανοιχτές δομές φιλοξενίας. Γραφειοκρατία και θεσμικές παρεμβάσεις, λέει. Τα κονδύλια έχουν παρθεί από την Ευρώπη για να χρηματοδοτηθούν

δομές επαναπροώθησης (κλειστά κέντρα), τώρα θα πρέπει να γίνει η σωστή νομοθετική ρύθμιση και συμφωνία για να εξακολουθούν να απορροφώνται κονδύλια για άλλες δομές. Τα ακούω όλα, τα καταλαβαίνω όλα και φυσικά δεν μου λένε τίποτα. Το συγκεκριμένο θέμα δεν επιδέχεται υπομονή, ψυχραιμία, προσεκτικές κινήσεις. Ούτε βέβαια θα είναι λύση να γίνει η Αμυγδαλέζα ανοιχτό κέντρο φιλοξενίας. Υπενθυμίζω ότι πρόκειται για μια φυλακή αποτελούμενη από κελιά κοντέινερ. Το θέμα δεν θέλει συζήτηση και διαβούλευση, θέλει λύση. Όποιος διαμαρτύρεται ότι είμαι αυστηρός στο συγκεκριμένο θέμα, χρειάζεται χρόνος, απαντώ ότι χρόνος υπήρχε από τις Ευρωεκλογές και μετά όταν ο ΣΥΡΙΖΑ αντιλήφθηκε ότι κάποια στιγμή προσεχώς θα γινόταν κυβέρνηση. Χρόνος υπήρχε τότε, τώρα όχι.

(ελάχιστον update)

Μετά και την αυτοκτονία της Παρασκευής μπορούμε να πούμε ότι ό,τι κι αν κάνει ο ΣΥΡΙΖΑ, ακόμη κι αν αύριο κλείσει όλα τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, θα είναι αργά και κατόπιν εορτής. Αυτό είναι συμπέρασμα μάλλον βασισμένο στο θυμικό, αλλά είναι ένα συμπέρασμα στο οποίο φτάνεις έτσι κι αλλιώς. Ο ΣΥΡΙΖΑ έχασε το ηθικό πλεονέκτημα («τα λέγαμε από πάντα, παλεύαμε για αυτά, τώρα τα κάναμε κιόλας»), αφού όντως επί διακυβέρνησής του είχαμε τρεις ακόμη νεκρούς μετανάστες (και ποιος ξέρει αν αυτό είναι το αληθινό νούμερο). Και είχαμε αυτούς τους νεκρούς γιατί δεν προσπάθησε να κοιτάξει τι θα κάνει με το πρόβλημα απ' την πρώτη μέρα (γιατροί, ψυχολόγοι, κοινωνιολόγοι μέσα – επίσημη ενημέρωση των μεταναστών και του κινήματος), μέχρι να το αντιμετωπίσει οριστικά (ακόμη δηλαδή κι αν δεχτούμε το επιχείρημα της γραφειοκρατίας).

Η στάση αυτή του ΣΥΡΙΖΑ είναι, τηρουμένων των αναλογιών, κοντινή με αυτή του κινήματος. Έχει σχολιαστεί ποικιλοτρόπως η στάση του μεγαλύτερου κομματιού της ελληνικής κοινωνίας απέναντι στο μεταναστευτικό και κυρίως απέναντι στα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Θα πρέπει να σχολιαστεί και η στάση του κινήματος, η οποία, με ελάχιστες εξαιρέσεις, δυσκολεύεται να

κάνει μαζικές πορείες, να προχωρήσει σε δράσεις και να τοποθετήσει γενικά το θέμα σε μια προτεραιότητα. Την Παρασκευή το βράδυ κι ενώ η (κάπως μπερδεμένη) είδηση που κυκλοφορεί είναι «*αυτοκτόνησε 23χρονος, ζητούσε 4 μέρες γιατρό – οι μετανάστες εξεγείρονται*», η απάντηση του κινήματος είναι μηδενική. Μηδέν. Ούτε πορεία, ούτε διαδήλωση, ούτε στην Αμυγδαλέζα, ούτε στο κέντρο, ούτε πουθενά. Έξω από την Αμυγδαλέζα, υπάρχει ερημιά, κυκλοφορούν ασφαλίτικα και κλούβες που μπαινιβγαίνουν στην κεντρική είσοδο. Το Σάββατο μετά από ένα κάλεσμα που βγαίνει, βρίσκονται στην Αμυγδαλέζα ελάχιστα άτομα.

Πόσο σημαντικά λοιπόν είναι τα στρατόπεδα συγκέντρωσης; Πόση αξία έχουν οι φυλακισμένοι (και βασανισμένοι) μετανάστες; Η ζωή έχει την απάντηση. Ο ΣΥΡΙΖΑ αδράνησε και θεώρησε ότι υπάρχει χρόνος, προκειμένου να λυθούν τα γραφειοκρατικά κωλύματα. Το κίνημα θεώρησε ότι δεν υπάρχει καθόλου χρόνος για να βγει στο δρόμο, να συγκρουστεί ή να διαδηλώσει ειρηνικά, το οτιδήποτε.

Θεωρώ ότι τα χρόνια αυτά, από το 2009 και μετά, η ελληνική κοινωνία έχει υποστεί μια ανυπολόγιστη καταστροφή, τα αποτελέσματα της οποίας ακόμη δεν μπορούμε να συλλάβουμε. Πέρα απ' τα πρακτικά, της φτωχοποίησης στρωμάτων της κοινωνίας, υπάρχει και το γεγονός ότι τα στρατόπεδα συγκέντρωσης υπήρξαν (και υπάρχουν μέχρι νεωτέρας) στην Ελλάδα και δεν συνάντησαν κάποια ιδιαίτερη αντίσταση.

Επειδή λοιπόν οι άκλαυτοι και ανώνυμοι νεκροί στοιχειώνουν, η δική μας στάση απέναντι στους μετανάστες θα μας ακολουθεί και θα μας βαραίνει για πάντα. Όσο για τους ίδιους τους μετανάστες, νομίζω θα μας θυμούνται κι αυτοί.

της σύγκρισης

Είναι εντελώς άστοχη η σύγκριση του συλλαλητηρίου της περασμένης Τετάρτης με τη διαδήλωση του Φεβρουαρίου του 2012. Ο Φεβρουάριος του '12 είχε έντονα συγκρουσιακά στοιχεία, που

διέτρεχαν οριζόντια σχεδόν το σύνολο των διαδηλωτών. Το αντιμπατσικό συναίσθημα είχε βαρέσει κόκκινο και το πλήθος δεν έλεγε να αποδεχτεί την (επιχειρησιακή του και μόνο) ήττα. Υπήρχε το πάθος των ανθρώπων που ξέρουν ότι στριμώχτηκαν, είναι σίγουροι για το τι νιώθουν και θα σκάσουν αν δεν εκφράσουν το μίσος τους για μια συνθήκη. Η Τετάρτη είχε κυρίως αμηχανία. Δεν είχε επιθετικά χαρακτηριστικά και το πλήθος ζητούσε κάτι θολό αλλά συγκεκριμένο. Μια καλή διαπραγμάτευση, κάτι που δηλαδή σηκώνει πολλή συζήτηση, γιατί είναι εντελώς πρακτικό και άμεσο. Ο κόσμος έμοιαζε να τηρεί μια στάση αναμονής. Τι περίμενε όμως;

δεν είναι καθόλου σχόλιο αντισυριζαϊκής χροιάς, αλλά υπενθύμιση της κοινής μας καπιταλιστικής μοίρας.

της επίκλησης στην πατρίδα.

Περνώντας για ελάχιστο χρόνο από το Σύνταγμα την Τετάρτη, μπορώ να σημειώσω το εξής. Φυσικά και είναι άξια στήριξης μια διαπραγμάτευση που οδηγεί στο τέλος (ή έστω και τον σημαντικό

περιορισμό) της λιτότητας. Φυσικά και είναι άξια στήριξης μια προσπάθεια των ευρωπαϊκών κοινωνιών να αλλάξει η πολιτική κατάσταση στην Ευρώπη, στο (ακόμη και το περιορισμένο) πλαίσιο που αφήνουν οι θεσμοί. Αλλά φυσικά και είναι επικίνδυνη η όξυνση μιας ρητορικής που επικαλείται την μικρή Ελλάδα απέναντι στην ισχυρή Γερμανία. Άλλο γερμανικό κεφάλαιο και γερμανική ελίτ, άλλο Γερμανός εργάτης, νομίζω ότι αυτό είναι κάτι παραπάνω από κατανοητό. Επίσης άλλο Έλληνες εφοπλιστές, άλλο επισφαλείς Έλληνες εργαζόμενοι και άνεργοι. Η μάχη δεν βρίσκεται στο πεδίο Ελλάδα Γερμανία. Οπότε η συσπείρωση γύρω απ' την έννοια «Ελλάδα που αντιστέκεται», είναι προβληματική, σηκώνει πολλή συζήτηση και μπορεί να οδηγήσει σε ένα πολύ επικίνδυνο κοντινό μέλλον, δεδομένης της κοινωνικής κατάστασης στη χώρα. Όταν στην κοινωνία υπάρχει ζωντανό τόσο δυνατό ακροδεξιό και φασιστικό ρεύμα, οφείλεις να είσαι προσεκτικός με τις έννοιες και τις αξίες που επικαλείσαι. Γιατί υπάρχει και ένα δύστροπο αύριο που δεν ξέρει τι ξημερώνει και άλλωστε, για να είμαστε ειλικρινείς, υπάρχει και το ενδεχόμενο της αποτυχίας του ΣΥΡΙΖΑ (χωρίς δική του ευθύνη λέω εγώ) στο εξωτερικό.

Αν, τότε, αυτό που έχει δημιουργηθεί στο εσωτερικό είναι μια όξυνση του πατριωτικού αισθήματος και μια εθνική ανάταση, πού θα πάνε τα πράγματα;

της κριτικής για τη μη ρήξη.

Η κριτική είναι κάτι θετικό, χρήσιμο και απαραίτητο. Μου κάνει εντύπωση όμως ότι πολλοί άνθρωποι που κατηγορούν τον ΣΥΡΙΖΑ για κωλοτούμπες, έλλειψη συγκρουσιακής διάθεσης και θέλησης για ρήξη κλπ είναι κυρίως άνθρωποι που λένε ό,τι λένε από την απόσταση κάποιας είδους ασφάλειας. Άνθρωποι δηλαδή που έχουν και είχαν όλων των ειδών τις καβάτζες οργίζονται για τη μη ρήξη. Άνθρωποι που δεν τους έχει δει ο δρόμος τρία χρόνια τώρα. Άνθρωποι που όταν πρόκειται για τον εργοδότη τους, το μόνο «συγκρουσιακό» που γνωρίζουν είναι να τον σχολιάζουν στο facebook. Σήμερα βλέπουμε στα κάγκελα ανθρώπους που έκαναν και εξακολουθούν να κάνουν τις πιο συμβατικές επιλογές.

Καταλαβαίνω κάποιους αναρχικούς ή αριστερούς που έφαγαν τα ποδάρια τους (και τα κεφάλια τους) ρισκάροντας σε όλα τα πεδία τα τελευταία χρόνια, να εκνευρίζονται, να κριτικάρουν έντονα, να γίνονται σκληροί και αυστηροί. Αλλά υπάρχει και μια μερίδα που έζησε και ζει μακριά από το ενδεχόμενο της προσωπικής εξαθλίωσης και η οποία τώρα μιλάει σαν να μπορούσε ποτέ η ανατροπή και η ρήξη να ανατεθεί σε μια οποιαδήποτε κυβέρνηση. Δεν υπάρχει εξουσιοδότηση για να το κάνει άλλος για σένα. Πόσο μάλλον όταν ο άλλος είναι εντέλει το ίδιο το Κράτος. Όποιος δηλαδή θέλει ρήξη την προετοιμάζει στο μοναδικό πεδίο που υπάρχει, στο δρόμο και τους χώρους εργασίας. Άλλωστε δε νομίζω ότι περίμενε κανείς από το ΣΥΡΙΖΑ να κοινωνικοποιήσει τα μέσα παραγωγής. Βέβαια υπάρχουν κάποιες δηλώσεις και εξαγγελίες που προοικονομούσαν μια πιο σκληρή στάση, απ' αυτή που ίσως κρατήσει στη συνέχεια. Αυτό όμως αυτό μένει να αποδειχτεί. Και βέβαια ύστερα να κριθεί, αλλά όχι λες και ο Τσίπρας θα μπορούσε να είναι ο ηγέτης που θα κατατρόπωνε μόνος του την Ευρωπαϊκή Ένωση. Θα κριθεί με βάση το πλαίσιο στο οποίο παίζει στ' αλήθεια ο ΣΥΡΙΖΑ. Άλλωστε η υστερία δεν προσφέρει τίποτα. Και συγγνώμη για τη χρήση της βαθιά συντηρητικής λέξης, αλλά πως αλλιώς να χαρακτηρίσω μια κριτική που τρελαίνεται και αναθεματίζει με βάση την κάθε παραμικρή διαρροή και το κάθε άρθρο στην άι-εφημερίδα. Είναι η υστερία των ανθρώπων που βιάζονται και λυσοάνε να πουν ότι ο ΣΥΡΙΖΑ είναι το νέο πασόκ, το νέο πρόσωπο του πιο σκληρού καπιταλισμού, η νέα βιτρίνα ενός αδιέξοδου πατριωτισμού. Ας μη βιαζόμαστε. Δε χρειάζεται να αποδείξουμε σε πέντε μέρες ότι ο ΣΥΡΙΖΑ είναι οι πύλες της κόλασης ή η γη της επαγγελίας. Ξέρουμε τουλάχιστον πως στο ΣΥΡΙΖΑ βρίσκονται άνθρωποι που τα πρόσωπά τους τα ξέρουμε, όχι όπως συνήθως από την εχθρική οθόνη στο σαλόνι, αλλά από το δρόμο. Και ξέρουμε πως το πλαίσιο στο οποίο έχει επιλέξει ο ΣΥΡΙΖΑ να δώσει τη μάχη είναι ασφυκτικό (από όλες τις πλευρές και με όλες τις ερμηνείες).

Η ουσιαστική μάχη, όμως, συνεχίζεται, όπου συνεχιζόταν πάντα.

της συμφωνίας για τα υπόλοιπα «παράπλευρα ζητήματα»

Δεν πολυσυζητιέται η είδηση ότι στην προηγούμενη σύνοδο κορυφής συζητήθηκαν θέματα «τρομοκρατίας» και μάλιστα σε καλό κλίμα. Διαβάζουμε ότι οι Ευρωπαίοι ηγέτες συμφωνούν στο να προχωρήσουν σε τρεις δράσεις: «Την πρόληψη της ριζοσπαστικοποίησης, τον τρομοκρατικό έλεγχο και τη διεθνή συνεργασία». Διαβάζουμε για το ξεπάγωμα της ιδέας για δημιουργία ενός ευρωπαϊκού μητρώου δεδομένων των επιβατών αεροσκαφών και για ανάπτυξη τεχνολογίας για την παρακολούθηση των κοινωνικών δικτύων ώστε να συλλαμβάνονται οι τζιχαντιστές.

Μετά τις ειδήσεις για την ανάπτυξη στρατού σε Γαλλία και Βέλγιο μετά την πρόσφατη επίθεση και τις δολοφονίες στο Charlie Hebdo, διαβάζουμε για διάφορα ασαφή και γενικόλογα σχέδια για τη συνεργασία στην αντιμετώπιση της τρομοκρατίας. Να λοιπόν κάτι ακόμη που θα έπρεπε να μας απασχολεί. Ποιος και πώς σχεδιάζει την επόμενη μέρα της (ας την πούμε) ευρωπαϊκής 11^{ης} Σεπτεμβρίου; Μήπως θα έπρεπε να ανησυχούμε ήδη;

το αχνό στενσιλ λέει: “Ο Μ.Ν. συμμετείχε στην απεργία μεταναστών εργατών γης στην Σκάλα Λακωνίας χωρίς καμιά καβάτζα για τη συλλογική ανατίμηση όλων μας. Είναι ο ανθός της ελληνικής κοινωνίας”.